

**ТДВ «Інститут обліку і фінансів» НААН
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
ГО «Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України»
Науково-виробничий журнал відкритого доступу «Облік і фінанси»**

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ БАЗИС УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ В СИСТЕМІ СУЧАСНИХ РИЗИКІВ ТА ЗАГРОЗ

**Збірник тез учасників науково-педагогічного
підвищення кваліфікації
(01 жовтня – 12 листопада 2024 р., м. Київ)**

Київ
ТОВ «ВІПО»
2024

УДК 657
О 16

Редакційна колегія:
Василішин С.І., д.е.н., професор
Нежид Ю.С., д-р філософії

*Рекомендовано до друку Науковою радою ТДВ «Інститут обліку і фінансів»
НААН (протокол № 7 від 14.11.2024 р.)*

DOI <https://doi.org/10.33146/zbcon.2024.1>

Електронна pdf-версія збірника доступна за посиланням
<http://surl.li/rghpyi>

- О 16 **Обліково-аналітичний базис управління економічною безпекою в системі сучасних ризиків та загроз:** збірник тез учасників науково-педагогічного підвищення кваліфікації (01 жовтня - 12 листопада 2024 р., м. Київ, ТДВ «Інститут обліку і фінансів» НААН, ННЦ «Інститут аграрної економіки», ГО «Федерація аудиторів, бухгалтерів та фінансистів АПК України»). Київ: ТОВ «ВІПО», 2024. 308 с.

Вміщені у збірнику тези присвячені питанням теорії, методики та організації обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою в системі сучасних ризиків та загроз; обліку і оподаткування в галузях економіки в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України; обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку бізнес-суб'єктів; практичним проблемам ведення фінансового та управлінського обліку; диджитал-технологіям в обліку та звітності; аналітичному базису стратегічного менеджменту бізнес-процесів; організації та методиці аудиту тощо.

Збірник розраховано для використання в науково-практичній діяльності науково-педагогічних працівників, практикуючих бухгалтерів, аудиторів, фінансистів, податківців, державних службовців, здобувачів вищої освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналу.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

При використанні наукових ідей та матеріалів цього випуску, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

УДК 657

@ТДВ «Інститут обліку і фінансів», 2024
@ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2024
@ГО «Федерація аудиторів, бухгалтерів і
фінансистів АПК України», 2024

ЗМІСТ

Жук В., Василюшин С., Нежид Ю. СУЧАСНІ ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТДВ «ІНСТИТУТ ОБЛІКУ І ФІНАНСІВ» НААН	9
Акімова Н. АУДИТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА	13
Андрушко Р. ОПЕРАТИВНИЙ КОНТРОЛЬ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМИ ПОТОКАМИ	16
Атамас О. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ ТА НЕФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ АСПЕКТІВ	20
Бабіч І. РОЛЬ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАТКОВИХ РОЗРАХУНКІВ У ПОСИЛЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	22
Багрій К. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ	24
Бірченко Н. ЗБАЛАНСОВАНА СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ У СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО ОБЛІКУ: ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	28
Бірюк О. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ	31
Bondarchuk N. USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE OPPORTUNITIES IN ACCOUNTING	34
Бразілій Н. ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ЗАХИСТУ СИСТЕМ ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ ВІД КІБЕРЗАГРОЗ	36
Васільсва Л. КЛАСИФІКАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ З МЕТОЮ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА	39
Васюренко Л. ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	42
Velieva V. ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT OF THE MANAGEMENT SYSTEM	46
Волчанська Л. ЯК БУХГАЛТЕРАМ ПІДГОТУВАТИСЯ ДО ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	48
В'ялець О., Дащенко Г. ДІДЖИТАЛ-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА	51
Гавриленко В. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА СИСТЕМИ ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ	54
Гнатишин Л. АЛЬТЕРНАТИВНЕ ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ АВТОМАТИЗОВАНОГО ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	58
Годнюк І. СТАН ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	60

Правдюк М. РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	209
Пристемський О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА	212
Прокопишин О. ДІДЖИТАЛ-ТЕХНОЛОГІЇ В ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	215
Пугаченко О. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ІЗ БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКОМ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ	218
Рижикова Н. ЕФЕКТИВНЕ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЯК ЧИННИК ЙОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ	221
Романюк І. ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНОЮ ГАЛУЗЗЮ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	224
Руденко С. ТЕХНОЛОГІЯ БЛОКЧЕЙН В ОБЛІКОВІЙ СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕСУ	227
Саванчук Т., Юрченко С. ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЯК ОСНОВА ДОСТОВІРНОСТІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	229
Савченко В. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В АГРАРНОМУ БІЗНЕСІ У КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ	232
Садовська І., Нагірська К. ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ	234
Сакун А. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ	236
Свистун Л. СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	238
Свічкач Н. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В БУДІВНИЦТВІ: АДАПТАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ФІНАНСУВАННЯ ДО ЗМІН ЗАКОНОДАВСТВА	241
Семенець І. ОБЛІК ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	245
Sievidova I. RISKS OF DIGITALIZATION IN THE BANKING SECTOR	248
Скрипник С. ІНСТРУМЕНТИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ ДЛЯ МОНІТОРИНГУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	250
Стешенко О. АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	253
Ткаченко О. ФІНАНСОВА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	255
Ткаченко А. РОЛЬ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ДИСФУНКЦІЇ	257
Тлущкевич Н. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ	260

Світлана СКРИПНИК

доктор економічних наук, доцент, професор кафедри підприємництва,
обліку та фінансів
Херсонського державного аграрно-економічного університету,
м. Кропивницький, Україна

ІНСТРУМЕНТИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ ДЛЯ МОНІТОРИНГУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Забезпечення економічної безпеки бізнесу є одним із першочергових завдань і невід'ємною частиною успішного функціонування будь-якого підприємства. Економічна безпека підприємства розглядає ряд питань захищеності діяльності підприємства від негативних впливів зовнішнього та внутрішнього середовища, а також його здатність швидко усунути загрози або пристосуватися до існуючих умов. Для її забезпечення необхідний постійний моніторинг, який передбачає використання спеціальних інструментів обліку, аналізу та контролю серед їх великого загалу. Причому ці інструменти мають застосовуватися у всій сукупності складових її елементів. Різноманітність інструментів, які застосовують для моніторингу економічної безпеки, потребує їх систематизації.

Різні науковці у своїх публікаціях по-різному вбачають розмежування економічної безпеки на функціональні складові і інструментарій забезпечення економічної безпеки. Зокрема О. С. Хринюк та М. Р. Корчовна [1], Загородня А. С. [2], Копитко М.І. [3] розглядають складові економічної безпеки за видовою ознакою та виокремлюють механізм її забезпечення як основний елемент, що включає сукупність різних інструментів. Ткачук Г.Ю. [4] наголошує на відсутності єдиного універсального інструментарію із забезпечення економічної безпеки підприємства і вказує на його індивідуальність відносно кожного підприємства. Зважаючи на значний дослідницький інтерес до цієї проблематики, простежується недостатнє опрацювання специфіки моніторингу за допомогою інструментів обліку, аналізу і контролю для оцінки економічної безпеки.

Для реалізації економічної безпеки використовуються найрізноманітніші засоби, узагальнено названі інструментами економічної безпеки.

Інструментарієм забезпечення економічної безпеки називають сукупність способів (інструментів), за допомогою яких можливо впливати на різні системи підприємства з метою її стабілізації та зміни певних її параметрів. Іншими словами, інструментарій економічної безпеки - це комплексний набір інструментів, які використовуються спільно для досягнення більшого ефекту в процесі забезпечення економічної безпеки. Тим часом самих інструментів безліч, що зумовлює різноманітність інструментарію забезпечення економічної безпеки. Для кожного окремого підприємства інструментарій виходить унікальним унаслідок того, що кожна організація стикається з різними загрозами, виходячи з особливостей сфери діяльності та масштабів виробництва.

Для моніторингу економічної безпеки підприємства важливо правильно використовувати її інструменти, а також мати гнучкість для переключення між

ними, крім того, необхідно досконально знати всі наявні інструменти та постійно розширювати свій інструментарій, що дуже важливо у наш час – за умов посилення турбулентності економіки.

Для того щоб визначити інструменти для моніторингу і забезпечення економічної безпеки підприємства доцільно сфокусуватися на її функціональних складових, оскільки вони є взаємопов'язаними елементами єдиного процесу. Адже моніторинг економічної безпеки підприємства представляє собою комплексний процес постійного спостереження за його станом, включає збір даних, аналіз показників та прогнозування майбутніх ризиків. Для ефективного моніторингу необхідно використовувати різноманітні інструменти та методики, а також регулярно оновлювати інформаційну базу. Завдяки моніторингу підприємство може своєчасно виявляти загрози, приймати обґрунтовані рішення та мінімізувати збитки.

Забезпечення ефективної роботи системи моніторингу базується на детальному плані дій, який враховуватиме специфіку діяльності підприємства та постійному його оновленні.

Обліково-аналітичні дані та дані контролю виступають незамінним інструментом для забезпечення економічної безпеки підприємства. Вони дозволяють виявляти відхилення від нормального функціонування, потенційні загрози та оцінювати ефективність заходів з безпеки (рис.1).

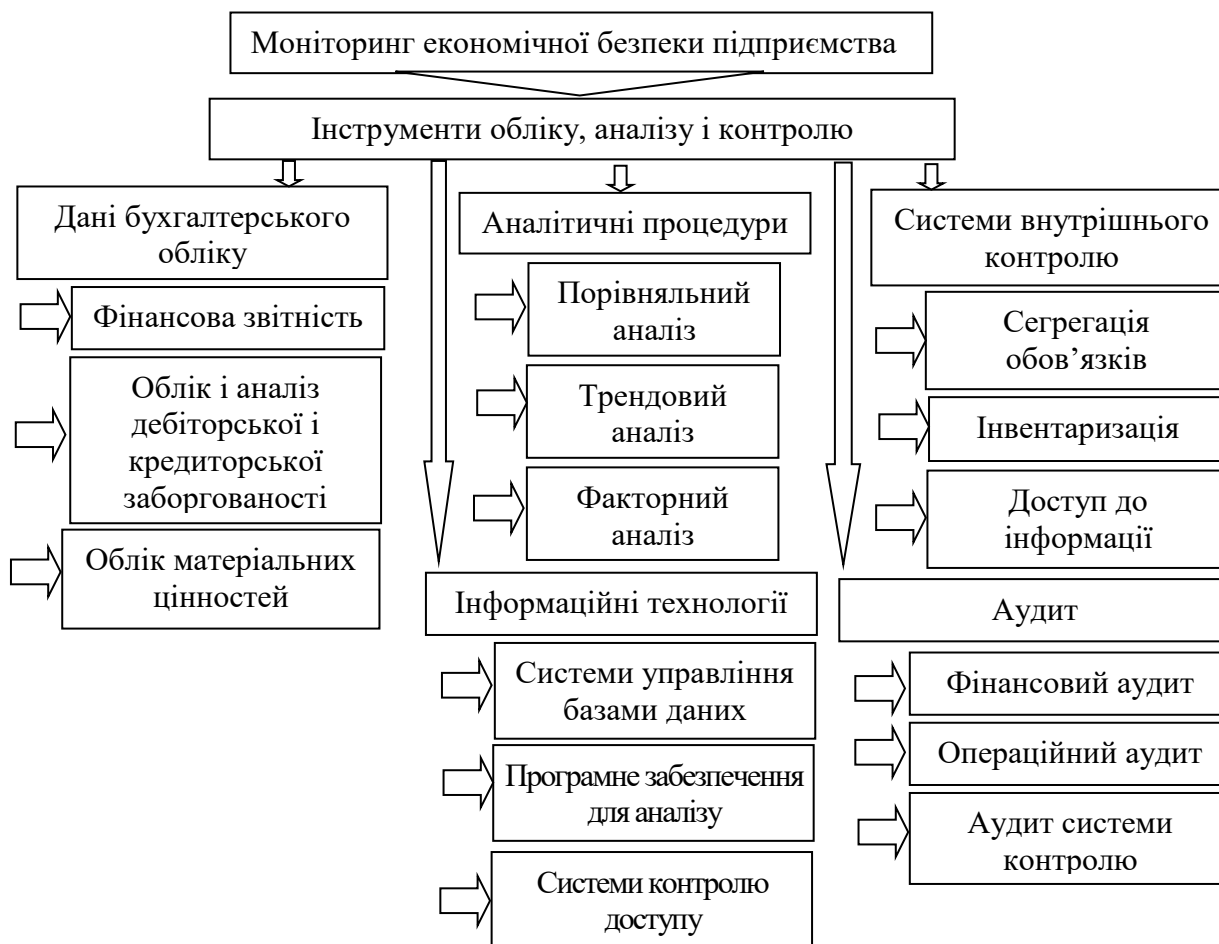

Рис. 1. Обліково-аналітичні і інструменти контролю моніторингу економічної безпеки підприємства

Інструменти системи бухгалтерського обліку дозволяють оцінити фінансовий стан підприємства, виявити відхилення від планових показників та тенденції розвитку, виявити потенційні проблеми з погашенням боргів, оцінити ліквідність активів, забезпечити контроль за рухом матеріальних ресурсів, запобігає втратам та розкраданням.

Аналітичні процедури передбачають порівняння фактичних показників з плановими, попередніми періодами або галузевими середніми, дозволяють виявити відхилення та їх причини, тенденції зміни показників у часі, прогнозувати майбутні результати та своєчасно вживати корективних заходів, виявити вплив окремих факторів на кінцевий результат, оцінити їхню значущість.

Системи внутрішнього контролю створюють захисний бар'єр на підприємстві, а саме спрямовані на розподіл обов'язків між різними працівниками з метою запобігання зловживань, регулярний перелік матеріальних цінностей дозволяє виявити втрати та невідповідності, обмеження доступу до інформації - лише для уповноважених осіб.

Процедури аудиту за його напрямками дозволяють здійснювати оцінку достовірності фінансової звітності, оцінити ефективність та доцільність ділових процесів, а також адекватність та ефективність системи внутрішнього контролю.

І нарешті п'ята складова також являє собою інструмент захисту всієї системи, охоплює і об'єднує всі інші, здійснюючи зберігання великих обсягів інформації, швидкий пошук необхідних даних, дозволяє проводити складні аналітичні розрахунки, будувати моделі, забезпечую контроль за фізичною безпекою підприємства та обмежує доступ до приміщень та інформаційних ресурсів.

Отже, ефективний моніторинг економічної безпеки є важливою умовою успішного функціонування будь-якого підприємства. Вибір і використання сучасних інструментів обліку, аналізу та контролю і конкретних методів залежить від специфіки діяльності підприємства, його розміру та інших факторів. Систематичне використання цих інструментів дозволяє своєчасно виявляти та нейтралізувати загрози, мінімізувати ризики, забезпечуючи стабільність та розвиток бізнесу.

Список використаних джерел

1. Хринюк О. С., Корчовна М. Р. Система забезпечення економічної безпеки підприємства: основні елементи. *Ефективна економіка*. 2015. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3927>
2. Загородня А.С. Формування механізму управління економічною безпекою підприємств: дис... д-ра філософії: 073 «Менеджмент». Київ, 2023. 237 с.
3. Копитко М. І. Основи економічної безпеки.: курс лекцій. Львів. ЛьвДУВС, 2024. 346 с
4. Ткачук, Г. Ю. (2022). Інструментарій забезпечення економічної безпеки підприємства. *Економічний простір*. 2022. № (178). С. 55-59. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1069>

Науково-практичне видання

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ БАЗИС УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ В СИСТЕМІ СУЧАСНИХ РИЗИКІВ ТА ЗАГРОЗ

**Збірник тез учасників науково-педагогічного
підвищення кваліфікації**

(01 жовтня – 12 листопада 2024 р., м. Київ)

Видано в авторській редакції

Комп'ютерний набір та верстка: *Василішин С.І.*

Технічний редактор: *Нежид Ю.С.*

Відповідальний за випуск: *Василішин С.І.*

Підп. до друку 14.11.2024. Формат 60*84^{1/16}. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.

Ум. друк. арк. 18,0. Тираж 150 пр.

Видавець:

ТОВ «ВІПО»

03127, Київ, вул. Героїв Оборони, 10

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК 4171 від 10.10.2011 р.
